

The Armenian Insurrection and the Great War (Ermeni Ayaklanması ve Büyük Savaş)

Pat Walsh and Dr. Garegin Pastermadjian "Armen Garo"

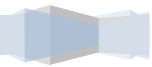
Belfast, Belfast Historical & Educational Society, 2015, 215 s, ISBN: 978-1-8722078-23-6.

Şükrü Server AYA*
Çev. H. Kübra SAYGILI**

Geniş kapsamlı, yüzeysel ve çapraz kaynaklar doğrultusunda araştırma yapanlar için, sadece son elli yılda popüler olan "*soykırım tantanası*" terimi, bazı mantıksal soruları içerir. Bu sorular genellikle ya hiçbir zaman sorulmamış ya da yüz ila yüz elli yıllık, unutulmaya yüz tutmuş eski tarihi olaylar tartışıldığında asla cevaplanmamıştır. Asıl önemli gerçek şudur ki; soykırım iddialarına ilişkin bir asrı aşkın eski olaylar, resmi evrak, geçmiş muhtıralar veya yazışma benzeri herhangi bir güvenilir yazılı delillere dayanmamaktadır. Genellikle bunlar büyükanne hikâyelerine hatta gerçek görgü tanığı raporlarına bağlı olmaksızın kişisel

* Araştırmacı, yazar

** İngilizce Okutmanı, İstanbul Şehir Üniversitesi, kubrasaygili@sehir.edu.tr

şayialara dayanmaktadır. Genellikle bunlar, geniş kapsamlı okumayan ve amaçlarına uygun olmayan kaynaklara atıfta bulunmayan bir kaç akademisyenin isimlerine dayanırlar. Akademik makalelerin en güncel örnekleri arasında Ermeni Devrimci Federasyonu adına teşekkürlerini ileten “*Ermeni Soykırımı Tazminat Çalışma Grubu*” tarafından hazırlanan “Son Rapor – Eylül 2014” vardır. Bu çalışma Henry C. Theriault tarafından yönetilmiş olup üyeleri; Alfred de Zayas, Jermaine McCalpin ve Ara Papian’dır.

Raporun adı “Hakkaniyet ile Kararlılık- Ermeni Soykırımı için Tazminat” dır. Raporun tamamına bu bağlantıdan ulaşılabilir: <http://armenians-1915.blogspot.com/2014/10/3489-resolution-with-justice.html>>. Bu yazarlar ilgili döneme dair belge veya kitaplara neredeyse hiç atıfta bulunmazlar, onun yerine cömert bağışları kabul eden kişilere itimat gösterirler. Bu zamana kadar, hepimizin bildiği üzere, bu iddiaya ilişkin tarihi kanıt niteliğinde takdim edilen tüm belgeler yanlış, içeriği ile oynanmış veya imal edilmiştir.

Cinayet ve ihanet vb. gerçekleştiren çeşitli devrimci grupların liderleri için “*Ermeni Kahramanı*” isimleri mevcuttur. Mahalli devrimlere ilişkin, en ihtişamlı günlerinde, cesaretleri hakkında övünme ve işgalci ordulara ithaf en (Rus, Fransız, İngiltere) ve anakaranın Müslüman çoğunluk üyelerinin yok edilişleri üzerine kitaplar yazmışlardır. Bu tür kitaplar veya belgeler, ana kütüphanelerden kayboldu ve beyni yıkanmış diaspora dikkatine veya bilgisine asla getirilmedi. Birçok Ermeni ileri gelenlerinin devrimci amaç ve taktikleri onaylamadığı ve kendi halklarını uyarmaya çalıştıkları, fakat onlar ya göz ardı edildiler veya ortadan kaldırıldılar.

Dr. Pat Walsh, son iki yüzyılın İrlanda-İngiliz ilişkilerini inceleyen ve Protestan İngilizler tarafından Katolik İrlanda halkına karşı olan emperyalist kötü davranışları tartışan bir tarih bilimcidir. Bu kıyımlar İrlandalı çiftçilere birçok felaket ve İrlanda halkına da perişanlık getirmiştir. 1840 sonrasında, yaklaşık bir milyon İrlandalı vatandaşı ABD'ye göç etti ve 1900' llerde, "İrlanda doğumlu" Amerikalılar ABD'de kabul edilen tüm göçmenlerin yaklaşık % 43'nü oluşturmaktaydı. Dr. Walsh o kötü açlık günlerinde başka ülkelerden İrlanda'ya beş gemi tahıl ve para olarak birçok bağış yapılırken, İngiltere'nin patatesi vergi olarak alırken istisna yapmamasına bir hayli şaşırmıştır. Dr. Walsh'in diğer kitapları için lütfen bkz <<http://drpatwalsh.com/about/publications/>>

Ermeni kaynakları kendi Partisi'nin 1923 Bükreş Kongresi'nde bir itiraf yapan (Ağustos ortaları 1919 - 30 Mayıs 1918) Taşnak Ermeni Cumhuriyeti Başbakanı Hovannes Kaçaznuni'yi hiç anmazlar. Verilen vaatlerle ve fazla gösterilen güçleri hususunda nasıl yanlış yönlendirildiklerini ve kısacası kendileri Ermeni halkının imhasına neden olduklarını detaylandırmıştır.

Bu muhtıra Müslümanlara karşı işlenen büyük suçların çoğundan bahsetmek için değil, siyasi incelik ile yazılmıştır. <http://louisville.edu/as/history/turks/Katchaznuni.pdf>. Buna rağmen, bu asgari samimiyete bile şu anda bir yüzyıldır diasporanın ve bir çok büyük hareketin kontrolünü elde tutan Taşnaklar'ın ANCA teşkilatı tarafından tahammül edilememiştir.

Garekin Pastırmacıyan'ın (Cesur Armen) Ermeni Devrimciler ve kendi halkı için cesaret dolu ve dikkat çekici bir hayatı vardı. Gürcistan'da 1868 yılında doğmuş, İstanbul'da eğitim almış ve 1896 yılında Osmanlı Bankası'nı basarak 48 saat boyunca 160 kişiyi rehine alan üst liderlerinden biridir (bu kuşatmada bomba ve silahla yaklaşık 50 kişi öldürülmüştür). Suçluların Fransa'ya gitmelerine izin verildi ve Pastırmacıyan İsviçre'de Kimya Doktoru oldu. Tiflis'e döndü ve kendi işini kurdu. Fakat 1908 ve 1913 Osmanlı Meclis seçimlerinde parlamentoda Erzurum'u temsil eden, 12 Ermeni mebusan biri oldu. Kabinede ona bir görev teklif edildi fakat reddetti. Meclis Üyesi iken, yaklaşık 2000 atlı ile ayrı bir Devrimci kıtası oluşturmuştu. 2 Kasım 1914'te Osmanlılar için Birinci Cihan Harbi başlamadan önce, Pastırmacıyan ve onun güçleri zaten sınırın Rus tarafında, Rus Ordusuna kendilerini "yol gösterici ve keşif hizmeti" olarak sunmuşlardı.

Garekin Pastırmacıyan ve onun iki kitabı onu en meşhur Ermeni Devrimci liderlerden biri olarak tasvir eder. Kitaplarımda yaptığı işlerden örnekler sunmaya çalıştım, 2008'de yayınladığım makale de, neredeyse dışarıdan hiç dikkat çekmedi: <<http://armenians-1915.blogspot.com/2008/10/2610-genocide-lies-need-no-archives.html>>

Daha sonradan "*ABD'nin genç Ermenistan Cumhuriyeti'ni tanınması için*" ABD'ye büyükelçi olarak görevlendirilen bu büyük Ermeni Liderinin önemini vurgulamakta daima kendimi yetersiz his ettim. Her an çok aktif çalıştı ve 1918 yılında Boston'da basılmış iki mükemmel kitap ile iddialarını destekledi. Osmanlı İmparatorluğu'nun tesliminden sonra (Ekim.30, 1918) "*Nemesis İntikamı Örgütü*"nü kuran liderlerden biri oldu. Paris ve Lozan Barış Konferanslarında, Ermeni davası için verdiği sonsuz çabaları hiçbir sonuç vermedi ve o hayal kırıklığı içinde kalp krizi geçirerek 1923 yılında İsviçre'de öldü!

Bu kitabı yazarken Dr. Walsh çok sıra dışı ve akıllı bir hamlede bulundu. Walsh, kitabına ortak yazar olarak Garegin Pastırmacıyan'ı aldı. Ayrıntılı olarak verilen içerik ve açıklamalar Ermeni Devrimcilerin ihanetleri hakkında hiçbir şüphe bırakmamaktadır ve Osmanlı Parlamentosu'nun Ermeni üyelerinin de ihtilalcı olarak düşmanlarla birlik oldukları, ülkelerinin tüm kurumlarına karşı komplo kuranlara hizmet ettikleri açıklanmıştır. Bu örneğin kendisi bile, Osmanlı yetkililerin Ankara'nın Çankırı bölgesinde 24 Nisan 1915'te yaklaşık 235 Ermeni eşrafi ev ve cezaevlerinde tutulmaları için çok iyi nedenleri olduğunu kanıtlamaya yeterlidir. Sadece bu tedbir, onların Ermeni devrimciler, Patrikhane ve ertesi gece çıkartma yapan İngiliz-Fransız-Anzac güçleri ile temaslarını önleyebilirdi.

Dr. Walsh, Pastırmacıyan'ın kitaplarından birini kullanmak yerine; Senatör Henry Cabot Lodge (Cumhuriyetçi) tarafından sunulan "Ermenistan'ın Özgürlüğü ve Ulusal Egemenliği İddiası Muhtırasından" kopya ve alıntı yapmıştır. Senatör Lodge, Başkan (Demokrat) Wilson'un Amerikan Bağımsızlığı'na uymayan ve Milletler Cemiyeti'ni düzenlemeyi umarak, 14 maddelik hedefler dâhil olmak üzere, yürüttüğü her şey ile daima anlaşmazlık içinde olmuştur. Muhtıra 1919 yılının 15 ya da 23 Aralık tarihinde, "*Washington Hükümeti Yayın Ofisi tarafından basılmıştır.*" Dolayısıyla Washington Anıtı gibi güçlü ve devasa bir belgedir. Türk kaynaklarının, bu "*anıt belgeyi*" asla kullanmayışının sebebi olarak, bir asırdır "*Türk bilim adamlarının, yazarların ve politikacıların bilgisinin bu konuda dev bir kara delik olduğu*" gerçeği dışında açıklama ya da bahane yoktur.

Muhtıra Türk Ermeni İlişkileri ve anlaşmazlık nedenlerini detaylandırır. Pastırmacıyan 18.000.000 Osmanlı nüfusunun 2.100.000'inin Ermeni olduğunu iddia eder. Bunu destekleyen hiçbir kanıt bulunmamaktadır. 1 Mart 1914 tarihli ortak Fransız-Ermeni Toprak Dağıtım Komitesi tarafından dolaysız olarak hazırlanan ve toplam Ermeni nüfusunu 1.280.000 olarak veren ve daha düşük rakamlar sunan diğer resmi kayıtlarca da onaylanan bir raporumuz var. 1912 yılında Ermeni Patrikhanesi Ermeni nüfusunu 1.425.000 olarak ilan etmişti. Bu sayının (iddia edilen katliam, salgın hastalık ve açlığa rağmen) 2.100.000'e nasıl yükseldiği Ermenilerce açıklanmalıdır. Daha da ilginç, Doğu Karadeniz kıyı şehirlerinden başlayarak, İskenderun ve Kilikya dâhil olmak üzere Akdeniz'in aşağısındaki şehirlere kadar olan, net ve talep edilen Ermeni topraklarına ait bir harita da mevcuttur.

Bugünün Türkiye'sinde baktığımızda, Ermenilerin bugünkü Anadolu'nun % 40'ını, "Hıristiyan olmayan tüm unsurlardan" (açıkçası yerleşik insanların %80'inden arındırılmış) talep ettikleri anlaşılmaktadır. Bugün Türklerin tehcir döneminde 1.5 milyon Ermeni'yi öldürdüğünü sıklıkla duymaktayız (bunun için 150 gün boyunca, her gün ortalama 10.000 Ermeni'nin öldürülmesi ve her gün 5000 işçi tarafından kazılan stadyum büyüklüğünde mezarlara gömülmesi gerekir). Böyle bir mezar şimdiye kadar asla bulunmuş, belgelenmiş, veya herhangi bir katliama tarafsız kişiler tarafından tanıklık edilmiş değildir. (1.3 milyon toplam içinden 1.5 milyonun öldürüldüğünü iddia eden akademisyen ve diğerleri, bu büyük alana hangi Ermenilerin iskan edileceğini açıklamak zorundadırlar. Bu Soykırım palavrası, bir odaya bir fili gizlemek saçmalığından çok da farklı değildir.

1919 yılının Ermeni gündemi için birçok önemli tarih vardır. Bunlardan bazıları aşağıdaki gibi kronolojik olarak belirtilebilir:

a- 28.5.1918'de Osmanlı Koruması altında, özel anlaşmalarla kurulan Ermenistan Cumhuriyetinde, Keri, Dro, Antranig, gibi liderler anlaşmayı yok sayıp, bölgelerinden Müslümanları temizlemeye devam etmişlerdir.

b- 30.10.1918 tarihinde Osmanlı teslim oldu; bir sonraki ay 30.11.1918 tarihinde Ermenistan Osmanlı İmparatorluğu ile olan anlaşmalarını feshederek, İran'daki İngilizlerin izni ile Ardahan ve Kars vilayetlerini ele geçirmiştir.

c- Pastırmacıyan 1918 yılının Temmuz ayında, Amerikan yardımı aramak ve tanınmak için; Ermeni Patrik'in mektubu ile ABD'ye Büyükelçi olarak yollanmıştı; Ekim 1918'de Boston'da iki kitap yayınladı.

d- 1918 yılının Aralık ayı sonlarında, Walsh'ın kitabının ilk bölümünde de tam olarak alıntı yaptığı gibi Pastırmacıyan, Ermeni taleplerini Senatör Lodge aracılığı ile ABD Senatosu'na iletti.

e- 1919 yılının 26 Şubat tarihinde, Ermeni Delegasyonu, Aharonian ve Boghos Nubar tarafından imzalanan ve benzer istekleri içeren muhtırayı Paris Barış Konferansı'na sundu.

f- Antraniğ, Paris Konferansı'na geç kalır, Londra'ya devam eder; 19 Haziran 1919 tarihinde Ermenileri kıskırtan İngiliz devlet adamları tarafınca büyük ihtişamla bir konferans düzenlenmiştir!

g- ABD, savaşta zarar gören kalan bölgeler üzerine bir durum keşfi yapmak üzere 1919 yılının Temmuz ayında Yüzbaşı Emory Niles ve Arthur Sutherland'i gönderir. Bunlar da Konstantinople , 16 Ağustos 1919 tarihli raporları ile Ermenilerin yaptığı katliam ve hasarlar hakkında detaylı bir rapor verirler.

(http://louisville.edu/as/history/turks/Niles_and_Sutherland.pdf (ABD Ulusal Arşivler Ref. 184,021 / 175).

h- ABD Başkanı, General Harbord ve yaklaşık 40 kişilik bir heyeti "1 Ağustos 1919 tarihinde Anadolu ve Ermenistan'a yollayarak " Ermenistan'ın Amerikan mandası altına sokulmasını" desteklemek için durum tespiti ve rapor hazırlamak üzere görevlendirmiştir. Heyet bölgede bir ay seyahat eder, Mustafa Kemal ile tanışır, Batum ve Ermenistan'a gider ve İstanbul'a dönerek, 1919 yılının Ekim ayının sonunda çok kapsamlı bir rapor hazırlayarak, Başkan ve Senato'nun beklentilerine karşı olarak ABD'nin böyle bir yük altına girmesinin nedeni ve avantajı olmadığını detaylandırır.

i- Senatör Lodge 1919 yılının Aralık ayının ikinci yarısında, General Harbord'un tavsiye ve bulguları ile çelişen Ermeni Taleplerini Amerikan Senatosuna sunar.

j- Bay Lodge, Genel Harbord'un Raporunu ABD Senatosu'na ancak 1920 yılının Nisan ayının ortası gibi geç bir tarihte sunar..

Pek çok "belgelenen gerçekler" arasında, Pastırmacıyan'ın kabul ettiği ve görmezden gelinen üç nokta vardır. Birincisi "250.000 Türk Ermeni'nin Ruslar tarafından Sibiryaya gönderilmiş" olmasıdır. Çok çeşitli kaynaklardan biliyoruz ki, en az 250.000-300.000 Türk Ermeni Rus Ordusu ile Rusya'ya göç etmiştir. ABD Yakın Doğu Yardım Raporu bu sayıyı 500.000 olarak belirtir. Bu göç Rus kayıtları ile de teyit edilir. Taşnak Ermeni Cumhuriyeti (28 Mayıs 1918 'ta Türk koruması altında) kurulduğunda kendi nüfusu 885.000'di. Bu aslında mevcut 500.000 Rus Ermeni'sine ilâveten 385.000'inin (veya daha azının) Rusya'ya sığınan Ermeniler olduğunu göstermektedir. 30 ay sonra 1920 Aralık ayında bu nüfusun, Ermenistan'da kendi hükümetleri döneminde 195.000 Ermeni'nin (çoğunluğu Türkiye'den gelmiş) ölerak 690.000'a düştüğünü kanıtlar. Bundan asla söz edilmez fakat Ermeni tarih bilimcisi tarafından yazılmış Sovyet belgesi açık durmaktadır.

İkinci önemli nokta Ruslar Doğu Anadolu'yu işgal ettiklerinde, Ruslar hicret etmiş Türk Ermenilerden sadece yaklaşık 25.000'inin geri dönmesine izin verdi. Ruslar Ermenilere güvenmiyordu ve boşaltılan köylere (Ermenileri kontrol için) Kazakları yerleştirecek idiler!

84 Üçüncü önemli detay ise; Ermenilerin ayrıldıklarında, kıymetli eşyalarını sandık ve denkler içinde, açıklayıcı not ekleyerek geride emanet bırakmışlardı, çünkü "Osmanlılar savaşı kazanınca geri döneceklerdi". Sandık ve denkler kilit ve koruma altında bir Ermeni Kilisesi ya da Katedral içinde saklandı ve kimsenin girmesine izin verilmedi. Fakat Rus Komutanı

General Kaledine kente girdiğinde ve bu depolanmış malları duyduğunda, Katedrale girerek sandık ve balyaları açar. Kendisi için doldurarak bir kaç araba alır. Ondan sonra, diğer memurlar da geriye kalanları paylaşır ve bu bugünkü bazı müzelerin kaderi gibi "yağmalama düzeni" kurulur.

"ABD'deki Ermeni Büyükelçisi Garekin Pastırmacıyan" nın kendini açıklayıcı raporunun ardından, Dr. Walsh kendisinin "hukuk esaslı" çalışma ve açıklamalarına başlar. ABD Senatosu'ndaki Pastırmacıyan Muhtırasının birçok önemli noktasının, Ermenistan Cumhuriyetini temsilen A. Aharonian ve Boghos Nubar'ın ortak imzaladığı ve Paris Barış Konferansında Ermeni Delegasyonu tarafından sunulan 26 Şubat 1919 Muhtırası ile büyük benzerlikler taşıdığını unutmayalım.

Bu belgelere "G" âlimleri veya savunucuları asla rucü etmezler! Onlar, Cemiyet-i Akvamın 21.9.1929 tarihli Resmi Gazetesini görmemişlerdir. Bu kurum Türklere karşı olan savaşta, 200.000 Ermeni'nin düşmanla bir olup çarpışmalarda öldüğünü teyit etmiştir. Fil palavraların altında gizlenmektedir.

Dr. Walsh çalışma yaptığı bölümüne "Bir Uyarıcı İhanetin Öyküsü" başlığı ile başlar ve sadece "Ermeni mağduriyeti iddiaları sonuçlarının neticesini" değil, aynı zamanda daha önceki devirlere de geri dönerek, Amerikan Misyonerlerinin etkilerini, İngilizlerin istikrarı bozma gücünü ve Osmanlı İmparatorluğunu paylaşırken, "onların sahip olmadığı kara kuvvetlerine İngiltere'nin ihtiyaç duyduğu için", Rusya'ya vermek zorunda kaldıkları tavizler konusunda da inanılmaz analizler sunar. Tüm deniz ve okyanusları kontrol ediyorlardı fakat insan gücüne de ihtiyaçları vardı ve bu yüzden Çanakkale'yi kendileri için alıkoyup, nihayet Rusya'ya da İstanbul ve Boğaziçi'ni vaat ettiler. Dr. Walsh'ın dâhil ettiği bilgi ve kaynaklar "bu hukuksal tarih gerçekleri çalışmasında" yeni ve tutarlıdır.

Hangi kişilerin ya da makamların bu özlü ve iki – üç mukabil kaynakla uyumlu mükemmel çalışmalarından ötürü Dr. Walsh'e teşekkür edeceklerini bilmiyorum. Dr. Walsh, bu değerli çalışmayı benim adıma ithaf ederek başka bir eylemle beni şaşırttı. Bunun nedeni yaşım veya bazı yazılarımda bu Ermeni kahramanının önemini belirtmem olabilir. Sayın Dr. Walsh, "G" (Jenosit) Tarihine devasa katkılarımızdan dolayı size teşekkür ederim!

